

νέοι. Ὁ δὲ Παῦλος Λαβάρδεν προσελθὼν πρὸς τὴν Μπεττίαν, εἶπε πρὸς αὐτήν :

— Εὐαρστεῖσθε νὰ με κάμητε τὴν τιμὴν, κυρία . . .

— "Αχ !, ἀπεκρίθη, νομίζω ὅτι ἔδωκα ὑπόσχεσιν εἰς τὸν κύριον Ἰωάννην.

— Τέλος πάντων, ἂν δὲν εἶν' ἐκεῖνος... ἐγώ.

— Εἴμεθα σύμφωνοι.

Καὶ ἡ Μπεττίνα ἐπορεύθη πρὸς τὸν Ἰωάννην καθήμενον ἤδη παρὰ τῇ Κυρίᾳ Σκῶτ.

— Εἶπα μίαν μεγάλην ψευτιά, τῷ εἶπεν.

Ὁ κύριος Λαβάρδεν με προσεκάλεσε νὰ χορεύσωμεν, καὶ ἐγὼ ἀπεκρίθην ὅτι ἔδωκα ὑπόσχεσιν εἰς ὑμᾶς. . . . Ναί, δὲν εἶν' ἀλήθεια ; θέλετε ;

Νὰ τὴν κρατήσῃ ἐν ταῖς ἀγκάλαις του, νὰ ἀναπνεύσῃ τὸ μύρον τῆς κόμης της ! . . . Ὁ Ἰωάννης ἠσθάνετο ὅτι αἱ δυνάμεις του ἐξέλιπον . . . καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ ναί.

— Πολὺ λυποῦμαι, κυρία, ἀλλὰ δὲν εἴμπορῶ . . . ἀπόψε δὲν εἶμαι καλὰ ! Ἐπέμεινα δὲ νὰ ἔλθω, διὰ νὰ μὴ ἀναχωρήσω χωρὶς νὰ σας ἀποχαιρετίσω : ἀλλὰ νὰ χορεύσω, ὄχι, δὲν εἴμπορῶ.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ἡ δὲ κυρία Νόρτον ἀνέκρουεν ἤδη τὴν προανάκρουσιν τοῦ βαλλισμοῦ.

— Λοιπὸν ! εἶπεν ὁ Παῦλος προστρέχων περιχαρῆς, ἐκεῖνος, κυρία, ἐγώ ;

— Ὑμεῖς, εἶπεν ἡ Μπεττίνα περίλυπος, οὐδὲν ἄποστρέφουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου.

Ἦτο δὲ σφόδρα τεταραγμένη καὶ ἀπεκρίθη οὐδ' αὐτὴ γινώσκουσα καλὰ καλὰ τί ἔλεγε. Παρευθὺς δὲ μετενόησε διότι συνήνεσε νὰ χορεύσῃ, προτιμῶσα νὰ μὲνῃ παρ' αὐτῷ . . . Ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς, διότι ὁ Παῦλος ἔλαβε τὴν χειρὰ της καὶ τὴν ἔσυρε.

Ὁ Ἰωάννης ἐγερθεὶς παρετήρει ἀμφοτέρους νέφος διήλθε πρὸ τῶν ὀμμάτων του καὶ ἔπαυσε δεινῶς.

— Δὲν θὰ κάμω ἄσχημα, εἶπε, νὰ ἐπωφεληθῶ τὸν χορὸν καὶ νὰ φύγω . . . καὶ αὔριον τὸ πρῶτ' ἰδέω δύο λέξεις πρὸς τὴν κυρίαν Σκῶτ καὶ τὴν ζητῶ συγγνώμην.

Καὶ ἦλθε πρὸς τὴν θύραν . . . οὐδὲν παρατηρῶν τὴν Μπεττίαν, διότι ἂν τὴν ἔβλεπε, θὰ ἔμενε.

Ἄλλ' ἡ Μπεττίνα τὸν παρετήρει, καὶ αἶφνης εἶπε πρὸς τὸν Παῦλον :

— Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, κύριε, ἀλλὰ ἐκουράσθην ὀλίγον. Ἄς σταθῶμεν, παρακαλῶ . . . θὰ με συγχωρήσετε, δὲν εἶν' ἀλήθεια ;

Ὁ Παῦλος τῇ πρέτεινε τὸν βραχίονά του, ἀλλ' ἐκείνη :

— Ὅχι, ὄχι, εἶπε, σας εὐχαριστῶ.

— Ἡ θύρα τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκλείσθη, ὁ δὲ Ἰωάννης δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ. Ἡ Μπεττίνα

διήλθε τὴν αἰθουσαν δραμαίᾳ, ὁ δὲ Παῦλος ἀπέμεινε μόνος, ἔκθαμβος, οὐδὲν νοῶν.

[Ἐπεται συνέχεια].

ΤΟ ΦΙΛΟΙΚΕΙΟΝ

τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων.

Β'

Περὶ ἐκτρώσεως.

Ἐν ταῖς ἀρχετύποις κοινωνίαις ἡ ἠθικὴ εἶναι ἀμορφος καὶ ἀτελεστάτη ἡ δημοσία γνώμη τῆς πατριᾶς ἢ τῆς φυλῆς ἥμιστα μεριμνᾷ περὶ τῶν ἀτομικῶν πράξεων· οἱ γονεῖς δύνανται νὰ διαθέσωσι κατὰ τὸ δοκοῦν τὴν τύχην τῶν τέκνων των, καὶ πολλῶ μᾶλλον νὰ παρακωλύσωσι τὴν γέννησιν αὐτῶν. Καὶ οἱ πλεῖστοι ἀκόμη τῶν γεγραμμένων κωδίκων, ἐν κοινωνίαις χωρούσαις εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ, οὐδεμίαν ποιοῦνται μείαν τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἐκτρώσεως, μολὶς δ' ἐν τῇ Ζενδ' Ἀβέστα εὐρηγῆται νομικοὶ ὅρισμοι περὶ τοῦ θέματος τούτου. Παρὰ δὲ ταῖς φυλαῖς τῶν ἀγρίων εἶναι ἐπίσης ἐπιτετραμμένον τῇ ἐγκύῳ ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ καρποῦ τῆς κοιλίας της, ὡς καὶ νὰ κείρῃ τὴν κόμην αὐτῆς. Πρὸς πίστωσιν τῶν λόγων ἡμῶν ἀναφέρομεν ὀλίγα παραδείγματα, ἐκ τῶν παμπληθῶν, ἅπερ ἀπαντῶμεν ἐν πάσαις ταῖς φυλαῖς.

Αἱ Τασμαναὶ προβαίνουνσι μετὰ μεγίστης εὐκολίας εἰς ἐκτρώσεις, μὴ θέλουσαι νὰ ἔχωσι τέκνα προτοῦ νὰ παρέλθωσι πολλὰ ἔτη ἀπὸ τοῦ γάμου αὐτῶν, καὶ τοῦτο, ὡς λέγει ὁ αἰδέσιμος Bonwick, ἵνα διατηρῶσιν ἐπὶ μακρὸν ἀκαμαίαν τὴν καλλονὴν αὐτῶν. Ὁ τρόπος δὲ τῆς ἐκτρώσεως εἶναι ἀτελεστάτος, ὡς εἶναι ἀτελεστάτη καὶ ἡ διανοητικὴ τῶν Τασμανῶν ἀνάπτυξις. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ποθομένου ἀποτελέσματος μία γραῖα ἐπιτηδᾷ ἐπανειλημμένως ἐπὶ τῆς γαστρὸς τῆς κυούσης γυναίκος. Ὅμοια συνήθεια ἐπεκράτει καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν πρώτων Εὐρωπαίων ἀποίκων.

Ὁ Bonwick ἀποδίδωσι τὸ ἔθος εἰς λόγον αἰσθηματικόν· συγχάκις ὅμως παρορμᾷ εἰς τοῦτο τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας ἄλλος λόγος σπουδαιότερος, ἦτοι ἡ σπάνις τῶν τοῦ βίου ἀναγκαίων καὶ ἡ δυσκολία τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδίων.

Ἐν Νέᾳ Καληδονίᾳ αἱ γυναῖκες ποιοῦνται ἐπίσης συνηθέστατα ἐκτρώσεις. Οἱ τρόποι των εἰσι ποικίλοι· ὁ ἀπλούστατος δ' εἶναι ὁ διὰ βανανῶν τρώγουσι δηλονότι χλωρὰς βανάνας βεθορασμένας. Ἡ συνήθεια κατέστη παροιμιακὴ καὶ λέγουσιν ἐν τῇ νήσῳ περὶ γυναίκος ποιησαμένης ἐκτρώσιν· «Ἐφαγε κι' αὐτὴ βανάναν».

Ἄλλ' οὐδείς ἐσκέφθη ποτὲ νὰ κατακρίνη πρᾶξιν τόσῳ ἀπλην καὶ δικαίαν, κατὰ τὴν ἐγγύριον ἠθικὴν.

Ἐν δὲ τῇ νήσῳ Φορμόζα, καίπερ οἰκουμένη ὑπὸ φυλῆς μάλλον ἀνεπτυγμένης, ἀπαγορεύεται εἰς τὰς γυναῖκας νὰ ἔχωσι τέκνα προτοῦ νὰ συμπληρώσωσι τὸ τριακοστὸν ἔκτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν· ἰέρειαι δὲ ἐκπληροῦσι κοινωνικὸν καθήκον, πατοῦσαι ἐπὶ τῆς κοιλίας τῶν γυναικῶν, ὅσαι καθίστανται ἔγκυοι πρὸ τῆς νομίμου ἡλικίας. Ὅθεν ἡ συνήθεια αὕτη δὲν προέρχεται ἐξ ἀτομικῆς ιδιοτροπίας ἢ ιδιοτελείας, ἀλλὰ λόγον ἔχει αὐτὸ τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας, φοβουμένης μὴ ὁ πληθυσμὸς τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν μελῶν καταστῆ ὑπέρογκος καὶ δυσανάλογος πρὸς τοὺς πόρους τῆς νήσου.

Καὶ ἐν Ἀμερικῇ ἐπίσης εἶναι κοινότατον τὸ ἔθος τῆς ἐκτρώσεως, ὅπερ ἦτο τὰ μάλιστα διαδεδομένον ἐν ταῖς φυλαῖς ταῖς οἰκουσῆαι παρὰ τὰς ἄκτας τοῦ Οὐδσωνος. Μέχρι τοῦ νῦν δὲ ἐν τῇ Πλάτα, οἱ Παύαγκοῦαι, ἀφ' οὗ αἱ γυναῖκες τῶν γεννήσωσι δύο τέκνα ζωντανά, ἐξαναγκάζουσι αὐτὰς νὰ ποιῶνται ἐκτρώσεις. Τὸ αὐτὸ ποιοῦσι καὶ οἱ γείτονές των, οἱ Μπάυαι. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Οὐμβόλδου, παρομοίας συνήθειαι ἔχουσι καὶ οἱ Ἰθαγενεῖς τῆς Ὀρενόνκης, ὧν αἱ γυναῖκες ἐξευρίσκουσι ποικίλα ἐξάμβλωτικὰ φάρμακα καὶ συνήθως θέλουσι νὰ γίνωνται μητέρες εἰς ἐποχὴν σχετικῶς προχωρημένην.

Παρὰ δὲ τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς τῆς λευκῆς φυλῆς, ὧν μεῖζων ἢ εὐμάρεια καὶ μάλλον ἀνεπτυγμένη ἢ ἠθικὴ, τὸ ἔγκλημα τῆς ἐκτρώσεως καταδικάζεται ὑπὸ τῆς δημοσίας γνώμης καὶ αὐστηρῶς τιμωρεῖται ὑπὸ τῶν νόμων. Εἶναι ὅμως ἀφ' ἑτέρου γνωστὸν ὅσον συνήθειαι εἰσὶ καὶ παρ' ἡμῖν αἱ ἐκτρώσεις. Αἱ δικαστικαὶ ἐφημερίδες παρέχουσιν ἐπαρκεῖς περὶ τούτου πληροφορίας, καὶ δὲν ὑπάρχει ἰατρός, παρ' οὗ νὰ μὴ ἐζήτησάν ποτε γυναῖκες ἐξάμβλωτικὰ φάρμακα. Καὶ ἐν τούτῳ, ὡς καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις, ὅπως καταμάθωμεν τὴν ἀλήθειαν, δεόν νὰ ποξέσωμεν τὸ ἠθικὸν ἐπίκρισμα τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Οὕτω δὲ θὰ ἴδωμεν, ὅτι ἐν κοινωνίαις κατ' ἐπιφάνειαν τὰ μάλιστα πεπολιτισμέναις ὑφίσταται ἀκόμη καὶ θὰ ὑφίσταται ἐπὶ μακρὸν ἰλὺς παλαιᾶς βαρβαρότητος.

Γ'

Περὶ παιδοκτονίας.

Ἡ ἐξάμβλωσις εἶναι τύπος τεχνικώτερος καὶ ἄμα ἐπικινδυνότερος ἐφαρμογῆς τῶν περὶ πληθυσμοῦ δογμάτων τοῦ Μάλθου. Ἄλλ' ἡ παιδοκτονία, ἀπλουστέρα οὖσα καὶ ἄμα ὀλιγώτερον ἐπικινδύνος, εἶναι διὰ τοῦτο καὶ συνηθεστέρα. Καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ζώοις δὲν εἶναι

σπάνια παραδείγματα παιδοκτονίας. Οὕτω βλέπομεν τὴν τοιαύτην προνοητικὴν ὠμότητα ἀσκουμένην ὑπὸ τῶν σφηκῶν, οἵτινες μὴ ἐναποταμιεύοντες τροφὰς διὰ τὸν χειμῶνα, κτείνουσι τὰ ἀργὰ κατὰ τὸ φθινόπωρον ἐκκοσφθέντα. Ἐν ταῖς κατὰ φύσιν κοινωνίαις ὁ βίος εἶναι τραχύς, σπάνια δὲ τὰ ἐπιτήδεια. Οἱ ἄνθρωποι, ἐν ἐνδείαις περὶ τὴν τροφήν τὴν καθ' ἡμέραν διάγοντες, τρώγουσιν ὅταν δύνανται, οἰκογένεια δὲ πολυμελὴς εἶναι βᾶρος ἀφόρητον. Τούτου δ' ἕνεκα ἀπανταχοῦ ζητοῦσι νὰ προλάβωσι τὸ κακὸν διὰ τοῦ θανάτου τῶν νεογνῶν, καὶ ἰδίᾳ τῶν θηλέων. Αἱ τοιαῦται δὲ πράξεις θεωροῦνται φυσικώταται, καὶ οὐδείς ὑπάρχει ὁ φέγων αὐτάς. Διότι ἐν ταῖς ἀμόρφοις ἐκείναις κοινωνίαις τὸ ὄρμημυτον τῆς πρὸς τὰ ἔκγονα στοργῆς καταπιέζεται εὐκολώτατα ὑπὸ τοῦ πόθου πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ μέλλοντος. Τὰ παραδείγματα εἰσὶ παμπληθῆ.

Καθ' ἅπασαν τὴν Μελανησιανὴν ἢ παιδοκτονία ἦτο ἄλλοτε καὶ εἶναι ἀκόμη συνηθεστέρα. Οἱ Τασμανοί, συχνάκις λιμώττοντες, ἤμιστα φείδονται τῆς ζωῆς τῶν τέκνων. Καὶ παρ' αὐτοῖς, ὡς ἀπανταχοῦ σχεδόν, θυσιάζονται πρὸ πάντων τὰ θήλα. Ἐκτός δὲ τούτου, κατὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων, συνθᾶπτουσι μετ' αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα τῶν ζωντανῶν, διότι οὐδείς αἰσθάνεται ὄρεξιν νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῶν ὀρφανῶν. Τὸ αἰσθημα τῆς μητρικῆς στοργῆς, στενοχωρούμενον ἐξ ἀπηνῶν ἀναγκῶν βίου ἐλευνοῦ, τρέπεται ὀδὸν ἄλλην. Οὕτως αὐταὶ ἐκείναι αἱ γυναῖκες, αἱ ἀπαθέσταται κτείνουσαι τὰ ἴδια τέκνα, ἀνατρέφουσι καὶ περιποιῶνται κυνάρια.

Ἐπίσης ἀνηλεεῖς πρὸς τὰ τέκνα τῶν εἰσὶ καὶ οἱ ὁμοίωτατοι τοῖς Τασμανοῖς Αὐστραλοί. Ὡς ἐκεῖνοι, ἀναιροῦσι τὰ πλείεστα τῶν νεογνῶν, μάλιστα δὲ τὰ θήλα. Ἐκ τούτου δὲ κυρίως προέρχεται τὸ ὀλιγάριθμον τῶν γυναικῶν παρ' αὐτοῖς. Ἄλλὰ καὶ τῶν ἀρρένων μετρίως φείδονται οἱ Αὐστραλοί. Ὁ Στούρτ ἀναφέρει, ὅτι εἰς Ἰθαγενῆς τῶν ἐνδοτέρων τῆς Αὐστράλις, ἐχρησιμοποίησε τὸ νοσοῦν τέκνον του, συντρίψας τὴν κεφαλὴν του κατὰ λίθου καὶ εἶτα ὀπτήσας καὶ φαγῶν αὐτό.

Καὶ αἱ λοιπαὶ μελανησιακῆς φυλαὶ δὲν σέβονται πλείοτερον τὴν ζωὴν τῶν τέκνων· ἀλλ' ἀνάγκη νὰ συντάμωμεν τὸν λόγον, διότι ἔχομεν νὰναφέρωμεν παμπληθῆ ὅμοια γεγονότα, παρατηρηθέντα καρὰ ταῖς πλείεταῖς τῶν ἡττον ἐξημερωμένων φυλῶν.

Ἐν πάτριας τισὶ τῆς νοτίου Ἀφρικῆς οἱ ἰθαγενεῖς πρὸς σύλληψιν λεόντων ἐν ταῖς μεγάλαις λιθίαις παγίσιν, ἄς κατασκευάζουσι, θέτουσιν ὡς δέλεαρ τὰ ἴδια τῶν τέκνα. Οἱ κᾶταικοὶ τῆς Φολλινδοχίας ἀνταλλάσσουσι προθύμως τὰ τέκνα τῶν ἀντι εὐτελεστάτου τιμῆ-

ματος. Τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ Ζολᾶς τῆς Σενεγαμβίας κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κ. Ραφενέλ.

Ἄλλὰ πρὸ πάντων ἐν ταῖς νήσοις, ἔθνα ἢ τῶν ἐπιτηδείων εὐρῆσις εἶναι μᾶλλον περιορισμένη, ἢ παιδοκτονία εἶναι κοινότερα. Τὸ ἔθος τοῦτο ἦν λίαν διαδεδομένον καθ' ἅπασαν τὴν Πολυνησίαν. Ἐν ταῖς Σανδβίχαις νήσοις ἐκάστη οἰκογένεια φυλάττει δύο ἢ τρία τὸ πολὺ παιδιὰ· τὰ δ' ἄλλα ἢ πνίγονται ἢ θάπτονται ζῶντα. Ἐν Ταίτη δὲν ὑπῆρχε γυνὴ μὴ ἀποκτείνασα τοῦλάχιστον ἓν τέκνον τῆς. Γνωστὸν ἄλλως, ὅτι ἐν τῷ Ταίτιφ πελάγει ὑπῆρχεν ἡ ἀδελφότης τῶν Ἀρέων, ἧτις ἐπέβαλλεν ὑποχρεωτικῶς εἰς τὰ μέλη αὐτῆς τὴν παιδοκτονίαν, ἐκτὸς ἐλάχιστων ἐξαίρεσεων σαφῶς ὀριζομένων. Ἡ ῥηθεῖσα ἀδελφότης ἐφείδετο μόνων τῶν πρωτοτόκων τῶν ἀρχηγῶν, οἱ δ' ἐπιφανέστατοι τῶν ἐταίρων ὑπεχρεοῦντο νάποκτείνωσι μόνον τοὺς πρωτοτόκους υἱοὺς καὶ πάσας τὰς θυγατέρας. Ἄξιον δὲ μνείας, ὅτι ἡ ἀδελφότης τῶν Ἀρέων ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν ἀρίστων Ταίτιων, αἱ δὲ συνήθειαι αὐτοῦ ἦσαν καθιερωμέναι καὶ ἐξηγιασμέναι ὑπὸ τῆς θρησκείας. Ἄλλ' οἱ ἀνθρώπινος χόρτος, ἵνα κατ' Ἀλφιέρην εἴπωμεν, φύεται ἀφθόνως ἐν τῷ εὐδαίμονι ἐκείνῳ κλίματι, αἱ δὲ νῆσοι τῆς Ἐταιρίας βρῖθουσι κατοίκων. Ὅθεν προῆλθεν ὅτι τὸ ἔθος τοῦτο ἀπορρέει ἐκ τῆς θεωρίας τῆς χρησιμότητος.

Ὅμοιως οἱ κάτοικοι τῆς Τικοπίας, νήσου ἐχούσης ἑπτὰ μόνον μιλίων περίμετρον, ὑπεχρεοῦντο νάφίνωσι ζῶντα δύο τῶν ἀρρένων τέκνων αὐτῶν, τὰ δ' ἄλλα νά πνίγωσι. Κατ' ἐξαίρεσιν δ' ἐσέβοντο τὴν ζωὴν τῶν θηλέων, ὅπουθεν προῆλθεν ἡ ἀπόλυτος ἀνάγκη τῆς πολυγαμίας. Ὅμοιως καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ραδάκ (Α-οὐρ) ἐφάνεον τὸ τρίτον ἢ τοῦλάχιστον τὸ τέταρτον τέκνον ἐκάστης γυναικός. «Κράτιστος νόμος ἢ τοῦ λαοῦ σωτηρία.»

Καὶ περ μονότονον τὸ θέμα, ἀνάγκη ὅμως νά ἐξακολουθήσωμεν τὴν λυπηρὰν ταύτην, ἀλλ' ἅμα διδασκτικωτάτην ἀπαρίθμησιν. Διότι εἶναι σπουδαϊότατον νά καταδειχθῇ, ὅπως ἀσθενῆ εἶναι παρὰ τῷ μὴ τελειῶς ἐξημερωμένῳ ἀνθρώπῳ τὰ αἰσθήματα ἐκεῖνα, ἅπερ οἱ ἡμέτεροι ἠθικολόγοι καὶ φιλόσοφοι ὑπολαμβάνουσι συνήθως ὡς ἀποκλειστικὴν καὶ ἐντιμοτάτην ιδιότητα τοῦ ἡμετέρου γένους.

Πολλὰ τῶν ἀμερικανικῶν πατριῶν τὴν αὐτὴν καὶ οἱ τῆς Πολυνησίας κάτοικοι δεικνύουσι περιφρόνησιν πρὸς τὴν ζωὴν τῶν ἰδίων τέκνων. Οἱ Γιουρουκαρὲ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς μετὰ μεγίστης εὐκολίας ἐγκαταλιμπάνουσι ἢ θυσιάζουσι τὰ τέκνα των. Οἱ Μόχοι τῆς αὐτῆς χώρας τὰ αὐτὰ ἐποιοῦν, ἰδίως δὲ, ὡς συνήθως

συμβαίνει παρὰ τοῖς ἀγρίοις, δὲν ἐφείδοντο τῶν διδύμων. Παρομοίως οἱ ἰθαγενεῖς Περούβιοι, οἵτινες κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἔχουσιν ἐκχριστιανισθῆ, δὲν βαπτίζουσι τὰ διδύμα καὶ μετὰ δυσαρρεσκείας τὰ ἀνατρέφουσιν. Ὁ Charlevoix πηρετήρησε παραπλησίας συνηθείας παρὰ τοῖς Ἐρυθροδέρμοις· εἶδε λόγου χάριν νά συνθᾶπτηται ζῶν τὸ θηλάζον βρέφος μετὰ τῆς θανούσης μητρός του.

ὑπὸ κοινωνικὴν ἐποψίν, οὐδεμίαν ἔχουσι σχέσιν οἱ Ἐσκιμῶι τοῖς Ἐρυθροδέρμοις, ἐπειδὴ οἱ Ἐρυθροδερμοὶ τῆς βορείου Ἀμερικῆς ἀναιροῦσιν ὡς ἰσοβόλα θηρία τοὺς ἐντυγχάνοντάς τῶν Ἐσκιμῶων. Ὅμως ἐκάτεροι ἠκίστα φείδονται τῆς ζωῆς τῶν ἰδίων τέκνων. Οἱ Ἐσκιμῶι τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Καλιφόρνιας ἀποκτείνουσι τὰ τέκνα των, ἂν ἦναι ὀλίγον ἀσθενῆ ἢ δύσμορφα. Καὶ τοῦτο διότι ἐν ταῖς παγεραῖς χώραις τῆς ἄρκτου ὁ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶν εἶναι χαλεπός, δυστυχῆς δὲ ὁ ἀτελεῖς ἔχων τὴν σωματικὴν ὀργάνωσιν. Δύο γυναῖκες Ἐσκιμῶι προέτειναν τῷ πλοιάρχῳ Πάρρου νά νταλλαζῶσι τὰ τέκνα των ἀπὲρ μικροτάτων πραγμάτων, νομίσασαι δὲ συνομολογηθεῖσαν τὴν συμφωνίαν, ἤρχισαν νάπογυμνώσιν αὐτὰ τῶν ἐνδυμάτων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ταῦτα δὲν περιλαμβάνοντο εἰς τὴν συμφωνίαν. Ἐν Γροιλλανδίᾳ, ἡ καθάλου εἶπεν παρὰ τοῖς Ἐσκιμῶις ἐν γένει, θνησκούσης τῆς μητρός τὰ τέκνα συνεθάπτοντο αὐτῇ. Ἡ θρησκεία ἐδικαιολογεῖ τὸ ἔθος τοῦτο, ὡς δικαιολογεῖ ἀπανταχοῦ τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας, τὰς ἀπαραιτήτους χρεῖας. Οἱ Ἐσκιμῶι ἐπίστευον, ὅτι ἀπὸ τοῦ *Xillo*, τοῦ ἐνδαιτημάτος τῶν νεκρῶν, ἡ μήτηρ ἐκάλει τὸ τέκνον τῆς, καὶ ὁ πατὴρ ἐφρόντιζε νά θέτῃ ἐν τῷ τάφῳ καὶ τὰς λωρίδας δι' οὐ ἐβάσταζεν αὐτὸ ἐπὶ τῶν νώτων ἢ μήτηρ.

Ἐν Σινικῇ, ἐν τῇ συνετωτάτῃ ἐκείνῃ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις χώρα, ἔθνα ἢ ἐπίσημος θρησκεία εἶνε μᾶλλον κωδὶς ἠθικῆς, ἢ ἔκθεσις καὶ ἡ παιδοκτονία, ἰδίᾳ τῶν θηλέων νεογνῶν, εἶναι ἔθος παλαιότατον. Ὑπῆρχε καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Μάρκου Πόλου, καὶ τοῖ νόμος ἀπηγόρευε τοῦτο καὶ βρεφοκομεῖα ἦσαν ἰδρυμένα. Καὶ τοῦτο διότι ἡ σινικὴ ἠθικὴ ἠναγκάσθη νά ὑποχωρήσῃ, ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Πρὸς περιστολὴν τῆς ἐκθέσεως τῶν βρεφῶν ἐπιτρέπεται ἐν Σινικῇ ἢ πώλησις τῶν τέκνων ὑπὸ τῶν γονέων, καὶ τὸ ἐμπόριον τοῦτο γίνεται ἀπροκαλύπτως.

Τὰ αὐτὰ ἔθιμα ἐν ταῖς διαφόροις χώραις τῆς Ἰνδικῆς, ἀπὸ τῆς Κεϋλάνης μέχρι τῶν Ἰμαλαίων. Ἰδίᾳ παρὰ τοῖς μαύροις ἰθαγενεῖσι τῆς Ἰνδικῆς ἡ παιδοκτονία εἶναι συνηθεσιότατη, ὡς συμβαίνει παρὰ πάσαις ταῖς κατωτάταις καὶ ἡμιαγρίαις φυλαῖς. Καὶ ἐκεῖ δὲ, ὡς καὶ ἄλλαχοῦ, κατὰ προτίμησιν θυσιάζονται τὰ θήλα.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΜΑΘΗΜΑ

[Διήγησις μικροῦ Ἀλσατοῦ].

Οἱ Τόδαι ἀφίνουσι μόνον μίαν ἢ δύο κόρας κατ' οἰκογένειαν. Τὰ αὐτὰ ποιοῦσι καὶ οἱ Χόνδαι τῶν Βινδύων ὄρεων, οἵτινες ἐπίσης καθηγάσαν τὸ ἔθος διὰ τῆς θρησκείας. Ἀναγκάσιον ἐπακολούθημα τοιούτων συνηθειῶν εἶναι, ὡς εἰκός, ἡ πολυανδρία, ἐπικρατοῦσα ἐν Κεϋλάνῃ καὶ ἐν τοῖς Ἰμαλαίοις. Ἄλλ' ἡ συνήθεια τῆς θυγατροκτονίας δὲν προσιδιάζει μόνους τοὺς ὀλίγοις λειψάνοις τῶν ἡμιαγρίων ἰθαγενῶν τῆς Ἰνδικῆς. Καὶ αὐτοὶ οἱ εὐγενέστατοι τῶν Ῥαψούτων φρονέουσιν εὐκολώτατα τὰ θήλεα τέκνα των. Αὐτοὶ σκέπτονται, ὅτι εἶναι ἀτιμωτικὸν νὰ ἔχῃσι θυγατέρα ἀνύπανδρον, ὄνειδιστικὸν νὰ τὴν δώσωσιν εἰς ἄνδρα κατωτέρου γένους, κατασφραπτικὸν νὰ τὴν νυμφεύσωσι μετ' ἄνδρός εὐγενοῦς, ζητοῦντος μεγάλην προίκα· τέλος, καὶ τοῦτο συμβιβάζει ὅλα, διὰ τῆς θυσίας κόρης κατευνάζουσι τὰ πονηρὰ πνεύματα.

Εἶναι ἄξιον σημειώσεως ὅτι αὐτοὶ ἐκεῖνοι, οἱ θεωροῦντες τὴν παιδοκτονίαν ὡς πταίσμα συγγνωστόν, ὑπολαμβάνουσι βαρύτατον ἀμάρτημα τὸ νὰ τύψωσι μίαν ἀγελάδα. Ἐν πολλοῖς τόποις αἱ περισθεῖσαι κόραι θεωροῦνται ὡς ἐμπόρευμα. Οἱ Ἰνδοὶ τῆς Τουλλίας, παρὰ τὰς πηγὰς τῆς Ἰούμμας, ἀνταλλάσσουν αὐτὰς ἀντὶ εὐτελεστάτων πραγμάτων, ἢ τὰς πωλοῦσιν ἀντὶ ὀλίγων βρουπιέδων. Ἀφ' ἐτέρου ὅμως δυσκόλως πείθονται νὰ πωλήσωσιν ἐν τῶν προβάτων των, «διότι τὸ πρόβατον, λέγουσι, ἔχει ἔριον, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐνδύονται». Ἄλλ' ἡ κόρη τί χρησιμεύει;

Παρὰ ταῖς σημιτικαῖς καὶ ταῖς εὐρωπαϊκαῖς φυλαῖς, καὶ αὐταῖς ταῖς μικρὸν πεπολιτισμέναις, τὸ ἠθικὸν αἰσθημα εἶναι μᾶλλον προωδευμένον. Καὶ μὲν ἀναφέρουσι τινες ἱστορικοὶ, ὅτι ἐν καιρῷ λιμοῦ οἱ κάτοικοι τῆς Μέλκας ἐπώλουν τὰ τέκνα των ἀνθ' ἑνὸς μοδίου σίτου. Ἄλλὰ ταῦτα προέρχονται ἐξ ἀνωτέρας βίας, καθόλου δ' εἰπεῖν παρὰ τε τοῖς Σημίταις καὶ τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς ἢ τῶν παίδων ἔκθεσις καὶ ἡ βρεφοκτονία εἰσὶ πράξεις σχετικῶς σπάνιαι, ἀτομικαί, ὁσημέραι καθιστάμεναι σπανιώτεραι ἐν Εὐρώπῃ. Διότι ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν μέχρις ἡμῶν περιωθέντων λόγων τοῦ ἀγίου Βικεντίου Παύλου, ἢ τῶν βρεφῶν ἔκθεσις ἦν συνηθεστάτη κατὰ τὴν δεκάτην ἐβδόμην ἑκκτονταετηρίδα. Εἶναι καὶ τοῦτο ἐν ἐκ τῶν πολλῶν τεκμηρίων, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν ἀσθενεστέρων, ἐφ' ὧν στηριζόμενοι δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν τὴν πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ ἄνθρωπος ταπεινοτάτην ἔχει ἀφετηρίαν, δύναται ὅμως βαθμηδὸν νὰ ὑψωθῇ πολὺ ὑψηλά, καὶ θὰ κατορθώσῃ τοῦτο.

[Ch. Letourneau.]

Πλ.

Ἐκεῖνο τὸ πρῶτ' εἶχα ἀργήσει πολὺ νὰ ὑπάγω εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ εφοβούμην νὰ μὴ με μαλώσῃ ὁ διδάσκαλος, ὁ κ. Χάμελ, διότι μάλιστα μὰς εἶπε ὅτι θὰ μὰς ἐξετάσῃ Γραμματικὴν καὶ ἐγὼ δὲν εἴξερα οὔτε λέξι. Μίαν στιγμὴν μοῦ ἐπέκρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν νὰ τὸ ρίξω κατόρι καὶ νὰ τρέξω εἰς τὰ χωράφια. Ἡ ἡμέρα ἦτο τόσοσ ὠραία, τόσοσ ζεστή!

Ἦκουα τὰ κοσούφια ποῦ ἐσφύριζαν εἰς τὴν ἀκρὰν τοῦ δάσους, εἰς τὸ πλαγιὸν λειβάδι τοῦς Πρώσους ποῦ ἔκαμναν γυμνάσια. Αὐτὰ μ' ἐγαργάλιζαν πολὺ περισσότερον παρὰ οἱ κανόνες τῆς Γραμματικῆς, ἀλλὰ ἐνίκησα τὸν πειρασμὸν καὶ ἔτρεξα γρήγορα εἰς τὸ σχολεῖον.

Τὴν στιγμὴν ποῦ ἐπερνοῦσα ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ Δημαρχεῖον, εἶδα ὅτι εἶχε μαζευθῆ πολὺ πλῆθος ἐμπρὸς εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐκολλοῦσαν τὰς γνωστοποιήσεις. Τῶρα δύο χρόνια, ἀπ' αὐτοῦ μὰς ἔρχονται ὅλαι αἱ κακαὶ εἰδήσεις, ὅτι ἐνίκησάμεν, ὅτι πρόπει νὰ πληρώσωμεν τόσοσ ἑκατομμύρια ἀποζημιώσιν, καὶ τόσοσ ἄλλα· καὶ ἐσυλλογιζόμεν διχως νὰ σταθῶ :

— Τί νὰ εἶνε πάλιν;

Καὶ ἐνῶ ἐπερνοῦσα τρέχοντας ἀπὸ τὴν Πλατεῖαν, ὁ σιδηρουργὸς Βάλτερ, ὁ ὁποῖος εἶχε φέρει ἐκεῖ τὸν μαθητὴν του καὶ τοῦ ἐδιάβαζε τὴν γνωστοποίησιν, μοῦ ἐφώναζε :

— Μὴ βιάζεσαι δὲ καὶ τόσοσ, μικρὰ, ἔχεις καιρὸ νὰ πᾶς εἰς τὸ σχολεῖόν σου!

Ἐνόμισα ὅτι μ' ἐπερίπαιζε καὶ ἐμβῆκα καταλαχανιασμένος εἰς τὴν μικρὰν αὐλὴν τοῦ σχολείου.

Συνήθως εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος ἐγένετο μεγάλος θόρυβος, καὶ ἀπ' ἐξ ἀπὸ τὸν δρόμον ἤκουε κανεὶς τὰς φωνὰς τῶν μαθητῶν ποῦ ἐμελετοῦσαν φωναχτὰ ὅλοι μαζὶ τὸ μαθημὰ των καὶ διὰ νὰ τὸ μάθουν καλλίτερα ἐστούμπωσαν τ' αὐτιά των, καὶ τὴν χονδρὴν ῥήγαν τοῦ διδασκάλου, ἢ ὁποῖα ἐκτυποῦσε ἐπάνω εἰς τὰ τραπέζια, ὡς νὰ ἤθελε νὰ εἰπῇ :

— Σιωπὴ δὲ!

Εἶχα τὴν ἐλπίδα ὅτι μέσα εἰς ἐκείνην τὴν παραζάλην θὰ πῆγαίνα εἰς τὸ θρανίον μου διχως νὰ με ἰδῇ· ἀλλὰ ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἴσα ἴσα τὸ σχολεῖον ἦτο ἤσυχον, ὡσὰν νὰ ἦτο πρῶτ' κυριακῆς. Ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸν παραθυρον ἐβλεπα τοὺς συμμαθητάς μου ἀραδειασμένους εἰς τὰ θρανία των, καὶ τὸν κ. Χάμελ, ποῦ ἐπερνοῦσε καὶ ἐξαναπερνοῦσε μετ' τὴν τρομερὴν σιδηρᾶν του ῥήγαν εἰς τὸ χέρι. Ἐπὶ τέλος ἤνοιξα τὴν θύραν καὶ ἐμβῆκα. Φανταζέσθε πόσον κόπικινος ἦμην καὶ τί καρδιοκτύπι εἶχα!

Καὶ ὅμως ὁ κ. Χάμελ μ' ἐκύτταζε διχως θυμὸν καὶ μοῦ εἶπε σιγὰ, σιγὰ :